

ezenkívül a gazdaságszervező és a földbérlet érdeképviseleteinek kiküldöttjei is teljes számmal megjelentek. A megállapodás értelmében a kormány 1923-ra és a következő évekre érvényes új bérleti rendeletet fog kiadni. A tegnapi tanácskozás megállapodása alapján a rendelet alapelve az lesz, hogy a békebeli hasznbéréket valorizálni kell, de nem teljes száz százalékgig, hanem száz százalékon alul.

A valorizáció úgy történik, hogy a békebeli hasznbér buzaértékét fizetik a bérlet, de a teljes buzaértéknek csak bizonyos hányadát. Hogy ez a hányad mennyi legyen, azt a bíróság fogja megállapítani. Az olyan szerződések, amelyek gabonára szólnak, nem kell valorizálni, hiszen a gabonaérték megállapításával már keresztülvitték a valorizációt.

Külön kivételes rendelkezésben állapodtak

meg az 50 holdnál kisebb birtokok hasznbérére, mert ezeknél a hasznbér nem a békebeli paritás háromszorosán-négyszeresén áll, tehát az 50 holdnál kisebb területek hasznbérét le kell szállítani, hogy a békebeli paritást elérik. A földművelésügyi minisztérium javaslata másképpen szólt, de elutasították, helyette ezt fogadták el, amelynek alapján a bérlet és a birtokosok között helyreáll a béke.

Javaslat a buzaértékről szóló záloglevelekről.

A nemzeti gyűlés pénzügyi és földművelésügyi bizottsága ma délután Szily Tamás elnöke alatt Neubauer Ferenc előadásában tárgyalta a buzaértékre szóló záloglevelekről való törvényjavaslatot. A bizottság a javaslatot minden módosítás nélkül fogadta el.

A tanács sajtópert indít a Szegedi Új Nemzedék ellen.

(A Szeged tudósítójától.) A csütörtöki tanácsülésen, amikor szóba került a nagymarostói földárverés meglepő eredménye, Balogh Károly tanácsnok hivatkozva a Szegedi Új Nemzedék augusztus hetedik számában megjelent cikkre, azt indítványozta, hogy a város hatósága indítson sajtópert a szélső jobboldal szegedi orgánuma ellen, mert a marostói földárveréséről szóló cikk földuszorával vádolja meg a város hatóságát és a tudósítás tartalma alkalmas arra, hogy a földbérletet a hatóság törvényes intézkedései ellen feldzítssa. A tanács minden jelen volt tagja helyesléssel fogadta Balogh Károly indítványát, aki azt a legközelebbi tanácsülésen írásba foglalva terjeszti a tanács elé és felhatalmazást kér a tisztí főügyész számára a sajtópert megindítására.

A Szegedi Új Nemzedék-ben megjelent cikk tendenciája egyébként nagy felháborodást keltett a tanácsülésen, megbotránkozva tárgyalták a tudósítás egyes kitételeit, amelyek — a tanácsülésen kialakult vélemény szerint — messze túllépik a jogos kritika határait. „A városnak ez a megfontolatlan földbérpolitikája — írja az Új Nemzedék tudósítója — nyílt földuszorának minősíthető”. Majd később: „Amidőn a buzauszóra ellen küzdünk, küzdeni kell

nemcsak a bűnös spekuláció ellen, hanem a kiűztorozó földtulajdonos ellen is. Ilyen földárverés láttára teljesen megérettnek látjuk a legvégső határig végrehajtott földbirtokreformot”. A tudósítás első alcíme pedig a következőket közli az Új Nemzedék olvasóival: „A város a legkapzsiabb földjáradékos”.

A cikkben közölt adatok különben elárulják azt is — állapította meg a tanács egyik tagja —, hogy a cikk írója nem volt jelen az árverésen, mert ha jelen lett volna, nem közölne vádolt adatokat. A pontos tudósító azt írja például, hogy az egész Nagymarostól elárverezték már az árverés első napján, pedig az árverés a valóságban eltart legalább augusztus huszadikáig is. Azt írja továbbá, hogy a kikiáltási ára négy métermázsza buza volt, holott köz tudomásu, hogy a tanács csak háromszázötven kilóra állapította meg a holdankinti kikiáltási árt. Közli azt is, „hogy hét métermázsza bérnél olcsóbban egyetlen egy bérletet sem vettek ki”, ezzel szemben a dolog úgy áll, hogy csak két parcella bére emelkedett a nyolc mázsza fölé és csak egy parcella érte el a hét mázsát, a többi mind a héten, sőt a legtöbb a haton is alul maradt.

Az adóvalorizációs javaslat.

(A Szeged budapesti tudósítójától.) A nemzeti gyűlés mai ülését háromnegyed 11 órakor nyitotta meg Scitovszky Béla elnök.

Az indennitási törvényjavaslatot harmadszori olvasásban is elfogadták. Átérnek az adóvalorizációs törvényjavaslat folytatódó tárgyalására.

Nánassy Andor szólal fel elsőnek. Beszél a pontos adózás fontosságáról. Rámutat arra, hogy az adók késedelmes befizetése normális időben is zavarokat okozott az államháztartásban. A jelenlegi körülmények között ingadozó valuta mellett óriási károkat okoz az államnak, mert az állam gépezetének fenntartásához feltétlenül szükséges összegek hiányoznak. Javaslátot nyújt be a jövedelmi és vagyonadó kivételénél és behajtásánál felmerült akadályok elhárítására. A hátralékos adó lefizetésével a korona stabilizálását segítik elő. Polemizál Gaál Gasztonnal. Felolvassa Gaálnak az adójavaslatoknál elmondott beszédét, amelyben azt mondja, hogy az ország felháborodása pozdójává zuzza az adójavaslatokat. Nézeve szerint ez nem következett be, sőt ellenkezőleg az adózó polgárok adójuk kilencven százalékát fizették be idejében.

Gaál Gaszton kirohanása a földbirtokosok érdekében.

Gaál Gaszton: Az egész javaslat főhibája az, hogy a javaslat szerint megint az ingó tőke fog kibújni az adózás alól. A mezőgazdák és a háztulajdonosok le voltak törve az egész háború alatt. Nem tettek egyebet, mint fizették az adót. Az óriási maximalizációval teljesen megkötötték a kezüket. A proletárdiktatúra azután egyszerűen lefoglalt minden, földjövédelmet, házjövédelmet és annak bukása után ezt senki sem térítette vissza, holott az iparnak mindent megértettek. Jött azután a keresztény Magyarország, jött a vagyonválság és megint csak a föld- és háztulajdonosok adóztak. Az ingó tőke

és a sibirtoke megint csak kibújt. A siberket a mai törvényjavaslatlalt megfogni nem lehet. A tisztviselőkérdés megoldását helyesnek tartja, lehetetlenség, hogy újra ugyanazok nyögjék a tisztviselőkérdés rendezését, akik eddig is adóztak.

— A pénzügyminiszter legutóbbi beszédében azt mondta, hogy eszé ágában sincs a korona javítása, mert a korona mesterséges javítása beláthatatlan és súlyos következményekkel járhat az országra. Ő nincs ezen a véleményen. Mindenre fel kell emelni a korona értékét. Ha a magyar buzát csak 60,000 koronával számítják métermázsánként — holott a külföld 120,000 koronát is megad érte — ez 300 millió korona értéket jelent. Másfél hónappal ezelőtt őbuzában 2,000,000 métermázsza volt a felesleg. A tanács összeült és arról tanácskozott, hogyan kell kivinni ezt a felesleget, buzában, vagy lisztben. Pedig meg kellett volna ragadni az első alkalmat és buzában kellett volna kivinni feleslegünket. Természetesen ezt a buzát csak magyar koronáért lett volna szabad eladni. Kifogásolja, hogy a kormány olyan iparágakat támogat, amelyek a termelésre nézve egyáltalában nincsenek értékekkel. Ilyenek a bogyarak. Egy forradalmat, nevezetesen az éhségforradalmat ő is jogosultnak tartja, már pedig a mai politika ide fog vezetni. Egy pár száz ember jóléte mellett milliók nyomorognak. A mezőgazdasági osztály nehéz helyzetben van. Nem járulhat hozzá a törvényjavaslatához.

A korona romlása.

Gaál Gaszton: A pénzügyminiszter ur tegnap egy pénzgazdasági hitvallást tett, amire ki szeretnék térni. A miniszter ur azt mondta, hogy nem szándékozik a koronát megjavítani, mert ezt veszedelmes dolognak tartja, aminek hatása beláthatatlan. Nyilatkozott Hegedűs koronajavító kísérletéről és kijelentette, hogy egy pénzügyi kormányzatnak sem lehet más

főfogása, mint hogy a koronát ott stabilizálja, ahová az események sodorták. A miniszter ur kijelentette, hogy nem akar a korona javításán dolgozni. En ellenkező véleményen vagyok, neha én sem gondolok arra, hogy a koronát 30, vagy 104 centime-re emeljük, megelégszem 06-os koronával is.

Kállay Tibor pénzügyminiszter: Ez egészen más dolog!

Gaál Gaszton: Az állami mérleg egyensúlya szempontjából is tessék tekinteni ezt a dolgot, mert van néhány dolog, mint például a vas, só, az olaj, amelyet kénytelenek vagyunk külföldről importálni. Nem közömbös tehát, hogy 0.03 as, vagy 0.06-os koronáért hozzuk be. De a belföldi relációban sem lehet közömbös a korona állása. Ha magunk nem becsüljük meg a magyar koronát, akkor hogyan kívánjuk a külföldtől annak megbecsülését.

Az interparlamentáris konferencia kiküldöttjei.

Gaál Gaszton ezután az interparlamentáris konferenciával foglalkozik. Kifogásolja, hogy az állam költségén 50 képviselő megy el a konferenciára anélkül, hogy a gazdasági bizottság tárgyalta volna ezt az ügyet.

Kállay Tibor pénzügyminiszter válaszol Gaál Gasztonnak az interparlamentáris konferenciára tett megjegyzéseire. Kijelenti, hogy a képviselők nem saját passziójukból mennek a konferenciára, hanem hogy a nemzet érdekeit képviseljék. Téved Gaál, amikor azt állítja, hogy a gazdasági bizottság nem tárgyalta le az ügyet. A képviselők kiutazása indokolt és vagyoni helyzetüket illetően nem lehet különbséget tenni, mert sajnálatos differenciák támadnának, ha különbséget tennének szegény és gazdag képviselő között.

Gaál Gaszton kijelenti, hogy szabadságáról most tért vissza és képviselőiarsaitól erre a konferenciára vonatkozólag nem kapott megfelelő információt. Látja, hogy nem történt törvénytelenség, azonban koldusország vagyunk és nem szabad kiadásokba verni magunkat.

Csonstos Imre: Mint a kormánypárt tagja, nem akarja megbuktatni a kormányt, mégis helytelennek tartja, hogy minden terhet a kisemberek vállaira raknak. Inkább azokra vessenek adót, akik évek óta kibújnak az adózás alól. A kormánynak nem szabad engednie, hogy minden hasznát egyesek zsebeljenek be. A javaslatot nem fogadja el. (Óriási taps az ellenzéken. Csonstos énekel.)

Az elnök figyelmezteti Csonstost, hogy a javaslat mellett íratkozott fel és mégis ellene beszélt. (Derűtlenség.)

Propper Sándor: Kifogásolja, hogy az adókat valorizálják addig, amíg a munkabérek nem valorizálják. A létminimum megállapítását nem tartja kielégítőnek. A javaslatot nem tartja szociálisnak és nem fogadja el. Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a kormány vonja vissza a javaslatot és terjesszen be újat, amely progresszív alapon veti ki az adót.

A elnöki előterjesztések után a jegyző felolvassa Cziráky György gróf összeférhetlenségi ügyében hozott bizottsági határozatot. A bizottság nem látja fennforogni az összeférhetlenség esetét.

Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter beértesíti a földbirtoknóvellára vonatkozó törvényjavaslatot. Kéri annak kinyomtatását és a bizottsághoz való utalását.

Erődi Harich Tihamér az igazságügyi bizottság jelentését terjeszti elő a késedelmes teljesítés esetén a hitelezőket megillető kártérítésről szóló törvényjavaslatról.

Elnök ezután napirendi indítványt tesz. A legközelebbi ülés holnap délelőtt 10 órakor lesz. Napirendén szerepel a mai javaslat tárgyalása.

Az ülés délután 2 órakor ért véget.

Radics Magyarországra szökött?

Zágrábi jelentések szerint Radics két elvbarátjával együtt autón elhagyta Zágrábot és állítólag Magyarországra szökött. A megindított vizsgálat az elutazásról szóló hírt megerősítette. Lehetséges azonban, hogy Radics csak valahol a vidéken rejtőzködik. Ezzel az esettel kapcsolatban Zágrábban és Belgrádban legkülönbözőbb kombinációk vannak forgalomban.